

ശ്രീഃ
ശ്രീമതേ രാമാനുജായ നമഃ
ശ്രീമതേ നിഗമാന്തമഹാദേശികായ നമഃ
ഓം നമോ ഭഗവതേ വാസുദേവായ

മഹർഷി വേദവ്യാസപ്രണീതം ശ്രീമദ്ഭാഗവതമഹാപുരാണം
॥ തൃതീയസ്കന്ധേ ഏകാദശോഽധ്യായഃ ॥

This document has been prepared by

Sunder Kidāmbi

with the blessings of

ശ്രീ രംഗരാമാനുജ മഹാദേശികൻ

His Holiness śrīmad āṇḍavan śrīraṅgam

ശ്രീഃ
ശ്രീമതേ രാമാനുജായ നമഃ
ശ്രീമതേ നിഗമാന്തമഹാദേശികായ നമഃ
ഓം നമോ ഭഗവതേ വാസുദേവായ
ശ്രീമദ്ഭാഗവതമഹാപുരാണം
॥ തൃതീയസ്കന്ധേ ഏകാദശോഽധ്യായഃ ॥

മൈത്രേയ ഉവാച
ചരമഃ സദ്വിശേഷാണാമനേകോഽസംയുതഃ സദാ |
പരമാണുഃ സ വിജേന്തേയോ നൃണാമൈകൃഭ്രമോ യതഃ || 1 ||

സത ഏവ പദാർഥസ്യ സ്വരൂപാവസ്ഥിതസ്യ യത് |
കൈവൽയം പരമമഹാനവിശേഷോ നിരന്തരഃ || 2 ||

ഏവം കാലോഽപ്യനുമിതഃ
സൗക്ഷ്മ്യേ സ്ഥൗൽയേ ച സത്തമ |
സംസ്ഥാനഭുക്ത്യാ ഭഗവാ -
നവ്യക്തോ വ്യക്തഭുഗ്വിഭുഃ || 3 ||

സ കാലഃ പരമാണുർവൈ യോ ഭുങ്ക്തേ പരമാണുതാം |
സതോഽവിശേഷഭുഗ്യസ്തു സ കാലഃ പരമോ മഹാൻ || 4 ||

അണുർദ്വൗ പരമാണു സ്യാത്രതസരേണുസ്ത്രയഃ സ്മൃതഃ |
ജാലാർകരശ്മ്യവഗതഃ ഖമേവാനുപതന്നഗാത് || 5 ||

ത്രസരേണുത്രികം ഭുങ്ക്തേ യഃ കാലഃ സ ത്രുടീഃ സ്മൃതഃ |
ശതഭാഗസ്തു വേധഃ സ്യാന്തൈസ്ത്രിഭിസ്തു ലവഃ സ്മൃതഃ || 6 ||

നിമേഷസ്ത്രിലവോ ജേന്തയ

ആമ്നാതസ്തേ ത്രയഃ ക്ഷണഃ |

ക്ഷണാൻ പഞ്ച വിദുഃ കാഷ്ഠാം

ലഘു താ ദശ പഞ്ച ച || 7 ||

ലഘുനി വൈ സമാമ്നാതാ ദശ പഞ്ച ച നാഡികാ |

തേ ദ്വേ മുഹൂർതഃ പ്രഹരഃ ഷഡ്യാമഃ സപ്ത വാ നൂണാം || 8 ||

ദ്വാദശാർധപലോൻമാനം ചതുർഭിശ്ചതുരംഗുലൈഃ |

സ്വർണമാഷ്ടൈഃ കൃതച്ഛിദ്രം യാവത്പ്രസ്ഥജലപ്ലുതം || 9 ||

യാമാശ്ചത്വാരശ്ചത്വാരോ മർത്യാനാമഹനീ ഉഭേ |

പക്ഷഃ പഞ്ചദശാഹാനി ശുക്ലഃ കൃഷ്ണശ്ച മാനദ || 10 ||

തയോഃ സമുച്ചയോ മാസഃ പിതൃണാം തദഹർനിശം |

ദ്വൗ താവൃതഃ ഷഡയനം ദക്ഷിണം ചോത്തരം ദിവി || 11 ||

അയനേ ചാഹനീ പ്രാഹുർവത്സരോ ദ്വാദശ സ്മൃതഃ |

സംവത്സരശതം നൂണാം പരമായുർനിരൂപിതം || 12 ||

ഗ്രഹർക്ഷതാരാചക്രസ്ഥഃ പരമാൺവാദിനാ ജഗത് |

സംവത്സരാവസാനേന പര്യേത്യനിമിഷോ വിഭുഃ || 13 ||

സംവത്സരഃ പരിവത്സര ഇഡാവത്സര ഏവ ച |

അനുവത്സരോ വത്സരശ്ച വിദുരൈവം പ്രഭാഷ്യതേ || 14 ||

യഃ സൃജ്യശക്തിമുരൂധോച്ഛ്വസയൻ സ്വശക്ത്യാ

പുംസോദ്ഭവായ ദിവി ധാവതി ഭൂതഭേദഃ |

കാലാഖ്യയാ ഗുണമയം ക്രതുഭിർവിതൻവം -

സ്തസ്മൈ ബലിം ഹരത വത്സരപഞ്ചകായ || 15 ||

വിദൂര ഉവാച

പിതൃദേവമനുഷ്യാണാമായുഃ പരമിദം സ്മൃതം |
പരേഷാം ഗതിമാചക്ഷു യേ സ്യുഃ കൽപാദ് ബഹിർവിദഃ || 16 ||

ഭഗവാൻ വേദ കാലസ്യ ഗതിം ഭഗവതോ നനു |
വിശ്വം വിചക്ഷതേ ധീരാ യോഗരാദ്ധേന ചക്ഷുഷാ || 17 ||

മൈത്രേയ ഉവാച

കൃതം ത്രേതാ ദ്വാപരം ച കലിശ്ചേതി ചതുർയുഗം |
ദിവ്യൈർദ്വാദശഭിർവർഷൈഃ സാവധാനം നിരൂപിതം || 18 ||

ചത്വരി ത്രീണി ദേവ ചൈകം കൃതാദിഷു യഥാക്രമം |
സംഖ്യാതാനി സഹസ്രാണി ദ്വിഗുണാനി ശതാനി ച || 19 ||

സന്ധ്യാംശയോരന്തരേണ യഃ കാലഃ ശതസംഖ്യയോഃ |
തഥേവാഹുർയുഗം തജ്ജ്ഞാ യത്ര ധർമോ വിധീയതേ || 20 ||

ധർമശ്ചതുഷ്പാൻമനുജാൻ കൃതേ സമനുവർത്തതേ |
സ ഏവാൻയേഷുധർമേണ വ്യുതി പാദേന വർധതാ || 21 ||

ത്രിലോക്യാ യുഗസാഹസ്രം ബഹിരാബ്രഹ്മണോ ദിനം |
താവത്യേവ നിശാ താത യന്നിമീലതി വിശ്വസൃക് || 22 ||

നിശാവസാന ആരബ്ധോ ലോകകൽപോഽനുവർത്തതേ |
യാവദ്രിനം ഭഗവതോ മനുൻ ഭുഞ്ജംശ്ചതുർദശ || 23 ||

സ്വം സ്വം കാലം മനുർഭുങ്ക്തേ സാധികാം ഹ്യേകസപ്തതിം |
മൻവന്തരേഷു മനവസ്തദ്വംശ്യാ ജ്ഞയഃ സുരാഃ |
ഭവന്തി ചൈവ യുഗപത്സുരേശാശ്ചാനു യേ ച താൻ || 24 ||

ഏഷ ദൈനന്ദിനഃ സർഗോ ബ്രാഹ്മസ്ത്രൈലോക്യവർതനഃ |
തിര്യങ്നൃപിതൃദേവാനാം സംഭവോ യത്ര കർമ്മഭിഃ || 25 ||

മൻവന്തരേഷു ഭഗവാൻ ബിഭ്രത്സത്ത്വം സ്വമൂർതിഭിഃ |
മൻവാദിഭിരിദം വിശ്വമവത്യുദിതപൗരുഷഃ || 26 ||

തമോമാത്രാമുപാദായ പ്രതിസംരുദ്ധവിക്രമഃ |
കാലേനാനുഗതാശേഷ ആസ്തേ തുഷ്ണീം ദിനാത്യയേ || 27 ||

തമേവാൻവപിധീയന്തേ ലോകാ ഭൂരാദയസ്ത്രയഃ |
നിശായാമനുവൃത്തായാം നിർമുക്തശശിഭാസ്കരം || 28 ||

ത്രിലോക്യാം ദഹ്യമാനായാം ശക്ത്യാ സങ്കർഷണാഗ്നിനാ |
യാന്ത്യുഷ്മണാ മഹർലോകാജ്ജനം ഭൃഗ്വാദയോർഭിതാഃ || 29 ||

താവത്ത്രിഭുവനം സദുഃ കൽപാന്തെയിതസിന്ധവഃ |
പ്ലാവയന്ത്യുത്കടാഭോപചണ്ഡവാതേരിതോർമയഃ || 30 ||

അന്തഃ സ തസ്മിൻ സലില ആസ്തേന്യന്നതാസനോ ഹരിഃ |
യോഗനിദ്രാനിമീലാക്ഷഃ സ്തൂയമാനോ ജനാലയൈഃ || 31 ||

ഏവംവിധൈരഹോരാത്രൈഃ കാലഗത്യാപലക്ഷിതൈഃ |
അപക്ഷിതമിവാന്യാപി പരമായുർവയഃ ശതം || 32 ||

യദർധമായുഷസ്തസ്യ പരാർധമഭിധീയതേ |
പൂർവഃ പരാർധോപക്രാന്തോ ഹൃപരോദ്യ പ്രവർതതേ || 33 ||

പൂർവസ്യാദൗ പരാർധസ്യ ബ്രാഹ്മോ നാമ മഹാനഭൂത് |
കൽപോ യത്രാഭവദ്ബ്രഹ്മാ ശബ്ദബ്രഹ്മേതി യം വിദുഃ || 34 ||

തസ്യൈവ ചാന്തേ കൽപോദ്ഭൂദ് യം പാദ്മമഭിചക്ഷതേ |
യദ്ധരേൻനാഭിസരസ ആസീൽലോകസരോരുഹം || 35 ||

അയം തു കമിതഃ കൽപോ ദ്വിതീയസ്യാപി ഭാരത |
വാരാഹ ഇതി വിഖ്യാതോ യത്രാസീത്സുകരോ ഹരിഃ || 36 ||

കാലോഽയം ദ്വിപരാർധാവ്യോ നിമേഷ ഉപചര്യതേ |
അവ്യാക്യതസ്യാനന്തസ്യ അനാദേർജഗദാത്മനഃ || 37 ||

കാലോഽയം പരമാൺവാദിർദ്വിപരാർധാന്ത ഈശ്വരഃ |
നൈവേശിതും പ്രഭുർഭൂമ്ന ഈശ്വരോ ധാമമാനിനാം || 38 ||

വികാരൈഃ സഹിതോ യുക്തൈർവിശേഷാദിഭിരാവൃതഃ |
ആണ്ഡകോശോ ബഹിരയം പഞ്ചാശത്കോടിവിസ്തൃതഃ || 39 ||

ദശോത്തരാധികൈര്യത്ര പ്രവിഷ്ടഃ പരമാണുവത് |
ലക്ഷ്യത്വേന്തർഗതാശ്ചാന്യേ കോടിശോ ഹ്യണ്ഡരാശയഃ || 40 ||

തദാഹുരക്ഷരം ബ്രഹ്മ സർവകാരണകാരണം |
വിഷ്ണോർധാമ പരം സാക്ഷാത്പുരുഷസ്യ മഹാത്മനഃ || 41 ||

|| ഇതി ശ്രീമദ്ഭാഗവതേ മഹാപുരാണേ പാരമഹംസ്യാം സംഹിതായാം
തൃതീയസ്കന്ധേ ഏകാദശോധ്യായഃ ||